

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP LIMBURG

Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
Jaarverslag 2022

Aanvaard door het bestuur op 23 januari 2023

Goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering op 11 februari 2023

1 INLEIDING

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is in 1910 opgericht en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een unieke vereniging voor natuurstudie en veldonderzoek in deze provincie. Al 112 jaar lang zet het zich in voor het stimuleren van veldonderzoek aan en publicaties over geologie, landschap, flora en fauna van de provincie Limburg.

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is een vereniging die met activiteiten als het geven van lezingen en het organiseren van excursies, inventarisaties en (monitorings-)onderzoeken natuurminnende en -bestuderende vrijwilligers uit Limburg en de rest van Nederland bindt en boeit.

De resultaten van het veelzijdige, vooral door vrijwilligers uitgevoerde onderzoek vinden hun weg naar internetfora en databanken en worden gepresenteerd in het Natuurhistorisch Maandblad, andere verenigingsperiodieken of (soms omvangrijke) publicaties zoals verspreidingsatlassen van diverse soortgroepen. Sinds 2010 wordt ook gewerkt aan publicaties die natuurgebieden op lokale schaal, zoals binnen een gemeente, te beschrijven. Zo kan een breed publiek kennis nemen van de vergaarde informatie en op de hoogte blijven van de stand van de natuur. Voor de leden worden contactdagen gehouden en excursies georganiseerd. Deze zijn overigens ook voor niet-leden toegankelijk. De vereniging kan voor een aantal professionele taken terugvallen op een kleine, gemotiveerde werkorganisatie.

Inkomsten worden voor een deel gegenereerd uit contributies en giften. Voor het uitvoeren van zijn kerntaken verkrijgt het Genootschap daarnaast een gewaardeerde en onmisbare aanvulling op de exploitatiebegroting in de vorm van een jaarlijkse subsidie van de Provincie Limburg. Deze kerntaken zijn: het stimuleren van het doen van onderzoek aan natuur en landschap middels studiegroepen, het uitgeven van een maandblad, het organiseren van een contactdag en een inventarisatieweekend en het faciliteren van de vrijwilligers door een eigen ondersteunend bureau. Voor het uitvoeren van projecten worden aparte subsidies aangevraagd; hiermee worden onderdelen van projecten gefinancierd die door vakkrachten uitgevoerd moeten worden. Het grootste deel van het werk aan projecten wordt echter door vrijwilligers gedaan.

Dit jaarverslag geeft inzicht in en verantwoordt de ontwikkelingen van de vereniging en de activiteiten in het jaar 2022. Het behandelt achtereenvolgens de bestuurssamenstelling en het ledenaantal, de activiteiten die door de Studiegroepen en Kringen zijn ontplooid, personele zaken, de jaargang 111 (2022) van het Natuurhistorisch Maandblad en andere publicaties, promotie- en publiciteitscampagnes. Daarnaast geeft het een overzicht van actuele ontwikkelingen in projecten en bevat het tot slot een korte financiële paragraaf.

2 LEDEN EN BESTUUR

De afgelopen jaren liet het ledenaantal een lichte stijging zien, maar in 2022 nam het aantal leden weer af. In 2018 telde het Genootschap 1026 leden, in 2019 1024, in 2020 1038, in 2021 1056 leden en in 2022 1015 leden. Tegenover 77 afmeldingen, deels door overlijden, maar ook door opzeggingen door het beperktere budget van de leden vanwege de inflatie, stonden 36 nieuwe lidmaatschappen. Een groot aantal leden is het Genootschap door de jaren heen trouw; een lidmaatschap lijkt voor het leven. Naast de individuele leden waren er in 2022 ook 34 instellingen inclusief niet betalende relaties (ruilverkeer) lid, waardoor het aantal feitelijke lezers van het Natuurhistorisch Maandblad vele malen groter is. Naast de bovengenoemde leden zijn er in 2022 60 (contributievrije) huisgenootleden geregistreerd. De ledenadministratie werd ook in 2022 onderhouden door het kantoorpersoneel, met ondersteuning van een vrijwilligster.

In 2022 is er meermaals vergaderd over het verkleinen van het bestuursapparaat. Een bestuur dat bestaat uit een dagelijks en een algemeen bestuur maakt het bestuursapparaat log en weinig efficiënt, daarom werd ervoor gekozen om eind 2022 het onderscheid tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur op te heffen en het aantal bestuursleden terug te brengen tot een maximum van zeven. Per 31 december 2022 was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Dagelijks bestuur:

Frank Oelmeijer	voorzitter
Frank Assendelft	waarnemend penningmeester
Math de Ponti	vice-voorzitter
Susanne Hanssen	secretaris
Ben Mattheij	lid

Binnen het dagelijks bestuur wordt gewerkt met een portefeuillevreiding waarbij ieder DB-lid een aantal studiegroepen en kringen onder zijn of haar hoede heeft, om zo te waarborgen dat er korte lijnen zijn tussen het dagelijks bestuur en de kringen en de studiegroepen.

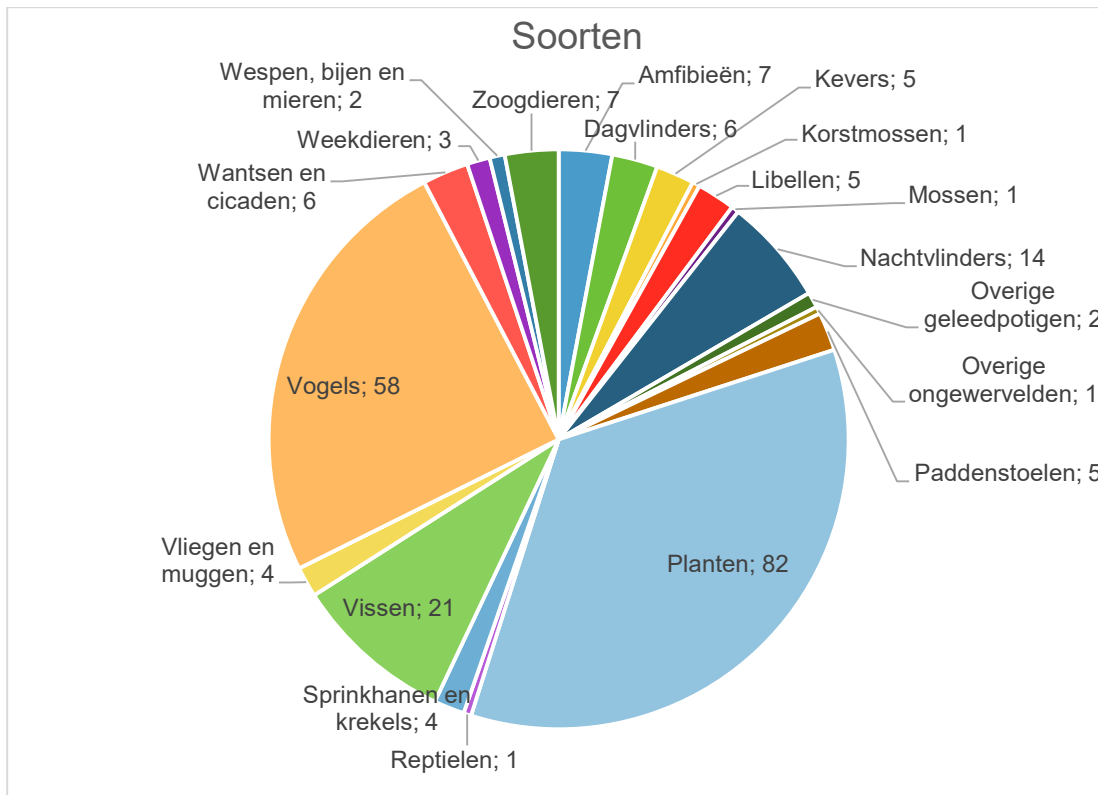
In het **Algemeen bestuur** hadden naast de dagelijks bestuursleden zitting:

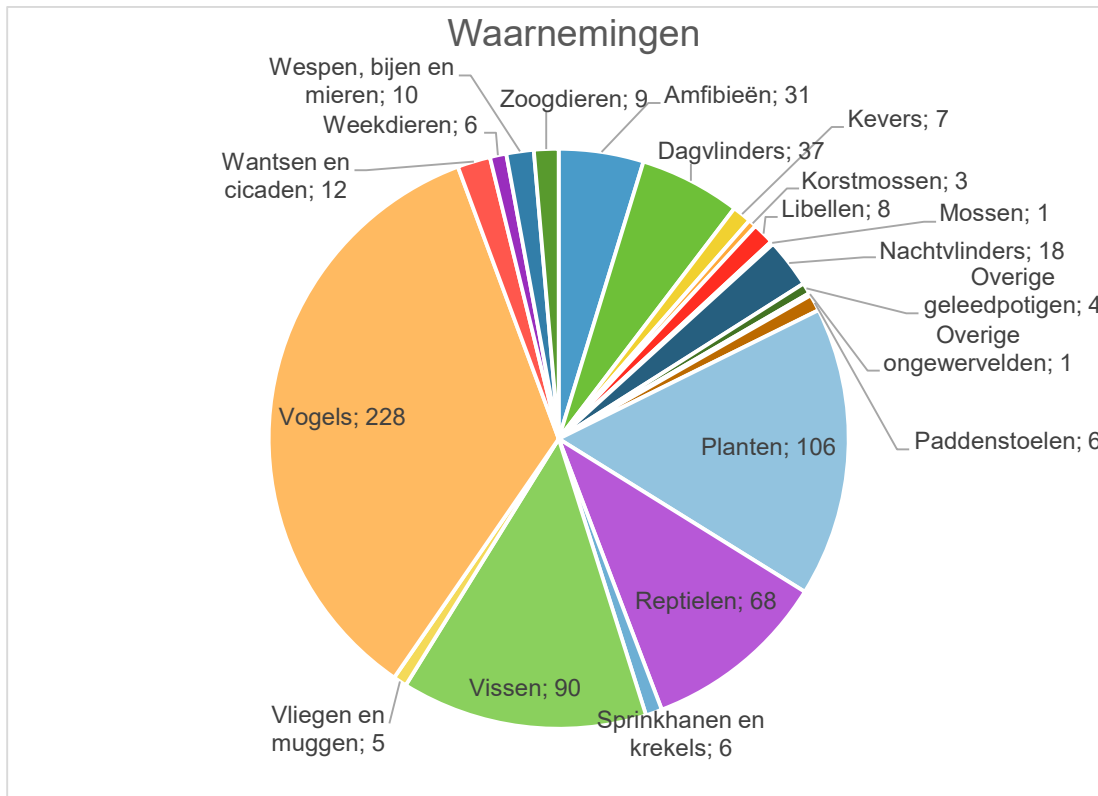
Wilfred Alblas	Stef Keulen	Toon van Baal
Jan Joost Bakhuizen	Linda Wortel	Wouter Jansen
Pieter Puts	Aidan Williams	

3 ACTIVITEITEN VAN STUDIEGROEPEN EN KRINGEN

Leden kunnen binnen de vereniging profiteren van zowel de thematisch georganiseerde Studiegroepen als van de regionaal opererende Kringen. De activiteiten van Kringen en Studiegroepen zijn voor alle geïnteresseerden toegankelijk. Met wisselende intensiteit werden velerlei veldbiologische inventarisaties, onderzoeksprojecten, werkdagen, excursies en lezingen georganiseerd.

Van 9 t/m 11 september werd het **Genootschapsweekend** georganiseerd. Hierbij werd het Roerdal onderzocht. Mogelijk door het slechte weer viel het aantal deelnemers wat tegen en kon er maar een beperkt aantal excursies worden doorgevoerd. Op zaterdag waren er een vissenexcursie in het Roerdal, een herpetologische excursie op de Melickerheide, een molluskenexcursie in de Turfkoelen en een vleermuizenexcursie in het Roerdal. Op zondag waren er twee excursies, één bij de Turfkoelen en één bij Tonedenhof. Een verslag over het Genootschapsweekend is opgenomen in het novembernummer van het Natuurhistorisch Maandblad.

Aantal soorten en aantal waarnemingen zoals waargenomen tijdens het Genootschapsweekend in het Roerdal.

De **Wantsenstudiegroep** organiseerde in 2022 zes excursies: Koningssteen Thorn (92 soorten), Dilkensplas Ohé & Laak (73 soorten), Kleine IJzeren Man Weert (83 soorten), Dölkensberg Valkenburg (62 soorten), Groote Heide Venlo (84 soorten) en Driestruik-Breidberg Roermond (95 soorten). Dit laatste terrein is in 2022 jaarrond geïnventariseerd. Wegens de regen heeft de studiegroep niet deelgenomen aan het Genootschapsweekeind. Andersom is door de droogte de waterwantsenexcursie naar de Doort bij Echt geannuleerd. Aan de excursies doen telkens zo'n 10 tot 15 leden mee. In totaal zijn er op Waarneming.nl 24.615 wantsenwaarnemingen van 454 soorten uit Limburg ingevoerd. Ook voor 2023 staan weer de nodige excursies op het programma. In 2022 is in het Natuurhistorisch Maandblad één publicatie over wantsen geplaatst (waterwingebied Craubeek). In het januarinumnummer van 2023 is het artikel over het Landgoed Rozendaal verschenen, terwijl publicaties over de Beegderheide en Breidberg-Driestruik in voorbereiding zijn. Tevens wordt er gewerkt aan het boek de Pentatomomorpha van Limburg. Dit boek behandelt circa 250 soorten wantsen met foto's van larf en adult, soortbeschrijvingen, verspreidingskaarten en determinatietabellen.

De **Paddenstoelen Werkgroep Limburg** heeft na jaren van beperkingen als gevolg van COVID weer een vrij compleet programma kunnen afwerken. Er werden twaalf excursies georganiseerd, daarnaast zijn door de extreme droogte enkele geplande excursies uitgevallen. Ook is er weer een weekendexcursie naar het Sauerland georganiseerd, het resultaat hiervan verschijnt in PSL-nieuws.

De reguliere excursies zijn gemiddeld door twaalf leden bezocht. Enkele leuke vondsten waren Jeneverbesspleetbolletje, Krentenpapspinragschijfje en Gewone

kopergroenbekerzwam bij Boshuizerbergen. Een aantal Inktviszwammen, Vleeskleurige zalmplaten en Papegaaizwammetjes werden in het Berenbos in Kerkrade aangetroffen. Grote sponszwammen werden zowel bij het Drielandenpunt als in het Sweeltje gevonden. Behalve de excursies werden op de donderdagavond na de excursies de lastigere soorten microscopisch onderzocht in het IVN-gebouw te Stein. Deze avonden, 21 in totaal, worden geleid door Jo Bollen en gemiddeld door negen personen bezocht. Marc Houben organiseerde enkele extra avonden om voor bepaalde groepen paddenstoelen een soort spiekbrieftjes voor in het veld te maken. De deelnemers hadden na zo'n avond een goed overzicht van die betreffende groep.

De **Werkgroep Driestruik** was in februari en maart actief rondom de Akkerpoel. Dit is een van de belangrijkste poelen in het natuurgebied de Driestruik want hier roepen de Knoflookpadden in hun voortplantingsperiode. De werkzaamheden bestonden uit het uittrekken/-steken van opslag van berken en Brem. Daarnaast zijn de zandkuilen, het landbiotop van de Knoflookpad, weer vrijgemaakt van onder andere gras, Bezemkruiskruid en Schapenzuring. Op de tweede zondag van april is er een zwerfvuilactie geweest. In september werd de groeiplaats van Hengel vrijgemaakt van braam- en boomopslag. In oktober is een stukje heide opgeschoond. Tijdens de Nationale Natuurwerkdag was de Driestruik ook een van de werkplekken. Daarbij is er samenwerking gezocht met de Roermondse groep de Omwentelaars. Hierdoor was er een flinke groep mensen aanwezig en kon de zandkuil opgeschoond worden. Speciaal voor zandbijen en mierenleeuwen werden er zandwandjes gemaakt. De laatste activiteit vond weer op de dichtgegroeide heide plaats. In december is door de gemeente Roermond een poel volledig hersteld. Hierbij heeft de werkgroep advies en daadkrachtige ondersteuning geleverd. Zowel in het voortraject als bij de uitvoering van de aanleg van een 12 bij 12 meter grote betonpoel voor de Knoflookpad. De gemiddelde opkomst was negen personen.

De **EPT studiegroep** startte reeds op 4 januari met waarnemingen van de Negendoornige wintersteenvlieg (*Taeniopteryx schoenemundi*) bij de ECI centrale in Roermond en twee dagen later bij de vistrap in de Groene Overlaat. Door de steeds vroegere hogere temperaturen na een korte koude periode vliegen deze steenvliegen steeds vroeger in het jaar. In maart werd samen met de macrofaunawerkgroep van Studiegroep het Leudal de Groote Bedelaar in Heythuysen bemonsterd. De determinaties werden aan deze beginnende groep verstrekt. Een vervolg wordt ingepland. Ook volgde in maart een extra bemonstering van de benedenloop van de Vlootbeek als aanvulling op het onderzoek ten behoeve van het themanummer over het Vlootbeekgebied. Deze data zijn verwerkt in het artikel dat in het januarinumnummer van het Maandblad van 2023 (themanummer Vlootbeek-2) verscheen. Met studenten van de HAS uit Venlo werd een drietal vennen bij Arcen – Dorperheide bemonsterd. In deze vennen werd de invloed van Zonnebaars op de macrofauna en amfibieën onderzocht. Conclusie van deze inventarisatie was dat de beheerde plassen een rijkere biodiversiteit lieten zien dan de onbeheerde poel. Er werden in alle venntjes rijkelijk macrofauna-soorten gevonden, de meeste soorten (61) in Ven 2 (alleen Snoeken uitgezet), in Ven 1 (afgevist en Snoeken uitgezet) iets minder soorten (51) en de minste (41) soorten in Ven 3 (onbeheerd). De beheermaatregelen lijken derhalve een positief effect te hebben op de macrofauna populatie. Effect op de amfibieën kon niet worden vastgesteld door het geringe aantal amfibieën, beperkt tot twee soorten (Kleine watersalamander en een kikkervis).

In april werd deelgenomen aan een onderzoek door internationale studenten en hun begeleiders van de Universiteit Maastricht en de Wageningen Universiteit; onderzoek in de nevengeul van de Maas bij Bosscherveld binnen het programma "Living Lab Grensmaas".

In mei werd de EPT-excursie voor de kring Heerlen gecombineerd met een inventarisatie door de EPT deskundigen van Naturalis van de Selzerbeek. Hierbij werden feitelijk alle verwachte soorten aangetroffen, zoals de steenvliegen *Perlodes microcephalus*, *Nemurella picteti*, de haften Geringde driestaart *Seratella* (= *Ephemerella*) *ignita*, Zigzaghaft (*Ecdyonurus torrentis*), Scherpe spoorvleugel (*Centroptilum luteolum*), Stekelkieuw (*Baetis rhodani*), Grootoog (*Baetis vernus*), Kleine bruinoog (*Baetis scambus*), Beekvlekdij (*Rhitrogena picteti*) en de Middenvlekhaft (*Paraleptophlebia submarginata*) en de kokerjuffers *Drusus annulatus*, *Sericostoma personatum*, *Halesus digitatus*, *Halesus radiatus*, *Lepidostoma basale*, *Hydropsyche angustipennis*, *Hydropsyche pellucidula*, *Rhyacophila dorsalis*, *Mystacides azurea*, *Silo pallipes* en *Hydroptila* spp. larven.

In mei en de herfst werd de Bosbeek regelmatig bezocht, met name om te registreren welke trajecten droogvielen dan wel watervoerend bleven. Dit is verwerkt in een voordracht tijdens de Ecotop over het Bosbeekdal op 15 oktober 2022.

Aan de excursies namen twee tot drie personen deel, wanneer er met andere groepen werd samengewerkt natuurlijk meer. Tevens heeft de werkgroep met zes personen deelgenomen aan de inventarisatie door EIS van de Medicinale bloedzuiger op de Meinweg op 24 augustus. Tenslotte is een groep WUR-studenten begeleid die onderzoek doen aan de Negendoornige wintersteenvlieg in met name de vistrap bij de ECI.

De **Sprinkhanenstudiegroep** heeft in de zomermaanden enkele excursies georganiseerd. Daarnaast zijn sprinkhaangegevens verzameld tijdens excursies van de Wantsenstudiegroep. Dit heeft te maken met een overlap in onderzoeksmethoden, zoals het slepen in de vegetatie met een sleepnet en het gebruik maken van een klopnet voor het onderzoeken van takken van struiken en bomen. De speciale sprinkhaanexcursies waren naar de Eijsderbeemden bij Maastricht (twee excursiedagen met in totaal acht deelnemers), de graslanden in de omgeving van Wolfhaag (drie deelnemers) en het Heuloërbroek bij Bergen (vijf deelnemers). Tijdens deze inventarisatiedagen werden de verwachte soorten van de aanwezige biotooptypen gevonden. De geplande excursie tijdens het NHGL-weekend in het Roerdal ging niet door vanwege de ongeschikte weersomstandigheden.

Tijdens de gezamenlijk excursie met de Wantsenstudiegroep naar de Grootte Heide werd de zeldzame Grote spitskop gevonden. Het betrof een nimf, dus deze soort heeft zich al eerder in het gebied gevestigd. Een andere bijzonderheid is de herontdekking van het Locomotiefje in Zuid-Limburg.

De **Mollusken Studiegroep Limburg** organiseerde twaalf werkavonden. De familie van de Sphaeriidae heeft nog steeds de bijzondere aandacht. Sommige soorten van deze 'moeilijke' groep verschillen onderling weinig waardoor het determineren niet eenvoudig is. Ook oude waarnemingen worden bekeken en oude vindplaatsen van bijzondere soorten bezocht. Tevens wordt er referentiemateriaal van buiten Limburg verzameld. Met enige regelmaat wordt er aandacht besteed aan de anatomie van naaktslakken. Voor een aantal soorten is dit de enige manieren om de juiste soortnaam te achterhalen.

Veel tijd is er besteed aan de atlas van alle soorten landslakken in Limburg. In 2022 hebben negen excursies verdeeld over heel Limburg plaatsgevonden met gemiddeld vier deelnemers. Dit leverde weer een behoorlijk aantal gegevens op, maar minder dan de werkgroep gehoopt had. De droge zomer eist zijn tol in de slakkenwereld. Populaties van sommige soorten zijn sterk gedecimeerd en op een aantal plaatsen zelfs geheel verdwenen. Er zijn, waarschijnlijk als gevolg van de klimaatsverandering, wel nieuwe soorten die Limburg weten te bereiken, zoals de Zuidelijke glansslak, maar dat weegt niet op tegen de grote afname die geconstateerd wordt. Het op verzoek van de Provincie Limburg in 2019 gestarte onderzoek naar de Zegge-korfslak en de Nauwe korfslak in vier Natura 2000-gebieden is nu geheel afgerond. De resultaten zijn niet hoopgevend. De komende tijd zal leren of hier nog een positieve verandering in komt. Over diverse resultaten is gepubliceerd in het Natuurhistorisch Maandblad en ook elders, met name in Spirula, het correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging.

De **Plantenstudiegroep** heeft 20 streepexcursies in Zuid-Limburg georganiseerd met gemiddeld zeven deelnemers. Tijdens de hete zomer is er meer in bossen geïnventariseerd. Gemiddeld werden 190 plantensoorten per km-hok gevonden, daarnaast werden ook vogels, vlinders, wantsen, gallen, lieveheersbeestjes en paddenstoelen ingevoerd. Bijzonder waren een nieuwe vindplaats van Kranssalomonszegel in het Kerperbos, vondsten van een Kersentrilzwam in het Savelsbos en een Zesvlekprachtblindwants bij Spaubeek. Alle gegevens worden ingevoerd in Waarneming.nl. Daarnaast vond in september de Euregionale Botanische Bijeenkomst plaats, waarbij onderzoekers uit Nederland, België en Duitsland presentaties verzorgden aan 45 floristen uit de Euregio over de stand van de akkerflora in de drie landen. 's Middags waren er excursies naar akkerreservaten in de omgeving, waaronder de Sint-Pietersberg, het Hamsterreservaat bij Sibbe en de Kruisberg, waarbij de akkerflora werd onderzocht en gediscussieerd werd over het beheer. Dit resulteerde achteraf nog in diverse overleggen waarbij samen met de beheerders gekeken werd naar een nog beter beheer van de akkers.

De **Herpetologische Studiegroep** organiseerde in 2022 zes excursies. Op 9 april werd in het Wormdal te Haanrade de Vinpootsalamander verrassend veel aangetroffen. Op 16 april is het Melickerven met succes onderzocht op Kamsalamander. Andere excursies vonden plaats in de Tuspeel te Heel (7 mei) en het IJzerenbos te Susteren (18 juni). Tijdens het Genootschapsweekend op 10 september werd de Melickerheide onderzocht. Het jaar werd op 23 september afgesloten met een succesvolle reptielenexcursie op de Meinweg, waarbij alle reptielen die hier voorkomen werden aangetroffen. De excursies werden goed bezocht met een gemiddeld aantal deelnemers tussen de tien en 25. Na het veldseizoen is de jaarlijkse varia-avond georganiseerd waarbij aftredend voorzitter Pieter Puts in het zonnetje is gezet. Na een voorzitterschap van 14 jaar heeft hij in 2022 het stokje overgedragen aan Tim Leerschool.

Kring Roermond organiseerde diverse lezingen, zoals over de Molenplas bij Stevensweert en de Tungelroysebeek, de Tranchot- en Ferrariskaart als bron voor landschapsonderzoek, paddenstoelen, de gevolgen van de Meinwegbrand in april 2020 voor de avifauna en de Knoflookpad. Er waren per avond tussen de 14 en 35 belangstellenden. Daarnaast leidde Wouter Janssen een wandeling door de

Roermondse binnenstad langs muur- en stoepplantjes zoals Pijscheefkelk en Gele helmbloem.

Kring Heerlen organiseerde traditioneel enkele lezingen en excursies. Zo waren er lezingen over de Nachtzwaluw, de natuur langs de Elbe, paddenstoelen, de Bever, de vuursteenmijn in het Savelbos en de natuurgebieden in Weert en Nederweert. Er waren twee lente-excursies, naar het Bunderbos bij Elsloo en naar het dal van de Geleenbeek. Ook organiseerde de Werkgroep EPT voor onze kring een excursie naar de Selzerbeek. In de zomermaanden werden er avondexcursies georganiseerd naar de Windraak en Landgoed Cartils. In de herfst was er samen met de Paddenstoelenstudiegroep een excursie naar het Berenbos in Kerkrade.

In 2022 zijn er bij **Kring Maastricht** twaalf activiteiten geweest. Dat waren negen lezingen en in de zomermaanden drie excursies. Omdat de lezingen tegenwoordig hybride worden aangeboden (zowel in het Natuurhistorisch Museum als via Zoom) valt op dat veel mensen thuis de lezingen volgen.

In januari en februari waren er nog coronamaatregelen, die lezingen zijn alleen online gehouden. Vooral de lezing over het Zouwdal in Maastricht trok veel belangstellenden. Bij de overige lezingen kwamen gemiddeld 19 personen in het Museum de lezing volgen. Online keken gemiddeld 43 mensen mee. Dit zijn waarschijnlijk meer mensen, omdat er vaker twee deelnemers 'op de bank' zaten. De excursies werden door gemiddeld 16 personen bezocht. Deze werden zoals gebruikelijk in of nabij Maastricht gehouden. De excursie bij Lanaken was een heel bijzondere, omdat we op speciale plekjes mochten komen en mooie natte heidevegetatie konden bewonderen.

4 HUISVESTING EN PERSONEEL

Het Natuurhistorisch Genootschap is gevestigd in Office Hotel Nero aan de Kapellerpoort 1 te Roermond.

Begin 2022 is de Stichting het Groenhuis formeel opgeheven, hetgeen resulteert in een aparte huurovereenkomst zonder collegae natuurorganisaties als het IVN en de NMF Limburg. Wel zijn deze organisaties, inclusief Stichting Ons WCL en het kantoor van Grenspark Maas Swalm Nette allemaal op de Kapellerpoort 1 gehuisvest. Dit maakt onderlinge kennisoverdracht en samenwerking laagdrempelig. Het zijn graag geziene sparring partners.

De activiteiten van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg in de vorm zoals we die al jaren kennen zijn alleen mogelijk dankzij de enorme betrokkenheid en motivatie van vele vrijwilligers. Dit is met name van belang bij groots opgezette activiteiten als de Genootschapsdag waarbij ruimtes moeten worden ingericht, catering verzorgd en naderhand alles weer moet worden opgeruimd. Steeds werd het kantoorpersoneel hierbij ondersteund door vrijwilligers. Dankzij hen worden deze dagen tot succesvolle evenementen. Voor structurele activiteiten als de ledenadministratie kon ook in 2022 weer regelmatig op vrijwilligers worden gerekend die hun werkzaamheden, zoals het bijhouden van de ledenadministratie, van huis uit uitvoerden.

De professionele bezetting van het kantoor bestond gedurende 2022 uit:

- Olaf Op den Kamp (kantoormanager, 32 uur per week);

- Ellen Zwart (financieel-administratief medewerker, 20 uur per week).

De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de kantoormanager was als volgt:

Omschrijving	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Kantoor, organisatie, bestuur, kringen & studiegroepen	51	55,5	54,5	54	62	48	71
Redactie Natuurhistorisch Maandblad	21,5	23	20	14	19	15	15
Projecten en overig	15	9	14	20	4	0	0
Stichting Natuurpublicaties Limburg	12,5	11	10	9	8,5	33	7

5 MAANDBLAD EN PUBLICATIES

In 2022 verscheen de 111^e jaargang van het Natuurhistorisch Maandblad. Deze jaargang telde twaalf nummers, waaronder twee themanummers over het Waterwingebied Craubeek die verslag doen van onderzoek in dit gebied van WML. Ook verscheen er een themanummer over de onderzoeken die in 2021, onder meer tijdens het Genootschapsweekend, werden gedaan in het dal van de Vlootbeek. In totaal telde de jaargang 330 pagina's. Er verschenen weer diverse artikelen over insecten, zoals over de boktorren in het Maasdal, nieuwe soorten vliegen, twee nieuwe zaadkevers voor Nederland, nachtvlinders van de Sint-Pietersberg, de Bandheidelibel, de insecten, de wantsen, bijen en sprinkhanen van Craubeek, nieuwe Viltvliegen voor Nederland en over sprinkhanen langs de Vlootbeek. Mooie bijdragen over de Limburgse flora gingen in op de gentianen in het Mergelland, de orchideeën in de aangrenzende Voerstreek, de afname van Beenbreek in Nationaal Park de Meinweg, de zeldzame Liggende vleugeltjesbloem en veranderingen in de flora van de Sint-Pietersberg. De planten van respectievelijk Craubeek en het Vlootbeekdal kwamen ook uitgebreid aan bod. Bijdragen over mollusken gingen in op de Wijngaardslak in het Roerdal, de slakken van het waterwingebied Craubeek en de nieuwe soort Zuidelijke glansslak. Het aantal artikelen over vogels is helaas nog steeds erg gering, er verschenen verhalen over de flamingo in Nationaal Park de Maasduinen en de vogels langs de Vlootbeek. Over zoogdieren waren er drie artikelen over vleermuizen en een over de Grote bosmuis als bewoner van de menselijke bebouwing. Ook werden weer vier delen over de fossielen uit de Luiks-

Limburgse krijtformaties toegevoegd aan de serie daarover.

Leden ontvangen hun maandblad per post of als PDF per e-mail. Voor leden zijn alle maandbladen digitaal beschikbaar via de website van het NHGL. Niet-leden konden tot dit jaar alle maandbladen ouder dan twee jaar digitaal raadplegen.,

De redactie van het Natuurhistorisch Maandblad bestond anno 2022 uit acht personen die op vrijwillige basis het redactiewerk uitvoerden. Ook de controle van de Engelse samenvattingen werd wederom door Jan Klerkx als vrijwilliger uitgevoerd.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap haar eigen tijdschrift SOK-mededelingen uit. In 2022 verschenen twee delen (77 & 78). SOK-mededelingen 77 was geheel gewijd aan de ongewervelden in de onderaardse kalksteengroeves. SOK mededelingen 78 ging in op de een vuursteenmijn in het Jekerdal, de champignonteelt in groeve Caestert, een graffito in de Heerderberg en het verbouwen van witlof in de Zonneberg. SOK-mededelingen wordt verstuurd aan 298 abonnees, twee meer dan afgelopen jaar. Alle oudere SOK-mededelingen, evenals alle uitgaven van SOK-info en andere uitgaven als de Steunpilaar, zijn ook digitaal beschikbaar, zowel op een DVD als via de website.

Verschillende studiegroepen, zoals de Paddenstoelenstudiegroep, geven ook een (digitaal) periodiek of mededelingenblad (voor leden) uit. In wisselende oplage en verschijningsfrequentie zijn dat convocaties, waarnemingenverslagen of notulen van bijeenkomsten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van websites, digitale nieuwsbrieven en mailgroepen, maar er zijn ook meer traditionele papieren nieuwsbrieven.

Bij de Stichting Natuurpublicaties Limburg verscheen het boek 'Het Eiland van Weert. Ontdek de natuur in Weert en Nederweert'. Dit boek werd op 2 april 2022 tijdens een feestelijke middag gepresenteerd. Dit boek is onder leiding van een redactie, bestaande uit Reinier Akkermans, Harry Suilen, Renata Bruinsma en Olaf Op den Kamp, door tientallen vrijwilligers geschreven. In deze uitgave van 465 pagina's worden bekende natuurgebieden in de gemeenten Weert en Nederweert, zoals de Groote Peel, het Weerterbos, het Sarsven en de Banen en de Krang beschreven. Daarnaast kwamen ook minder bekende gebieden als Kruispeel, Laurabossen en Kettingdijk aan bod.

6 PROMOTIE EN PUBLICITEIT

De jaarlijks terugkerende Genootschapsdag werd op zaterdag 5 maart gehouden. De korte lezingen in de ochtend gingen in op het nieuwe boek Het Eiland van Weert, de nieuwe Zuidelijke glansslak, ondergronds groeiende paddenstoelen, bijzondere boktorren langs de Maas, de Berghofweide en het boek Natuurlijk Kerkrade. In de middag ging Olaf Op den Kamp in op de Wolf in Limburg, vertelde Wouter Jansen over de opmars van de Boomkrekkel en lichtte Gerard Majoor de kweek van witlof en champignons in de Sint-Pietersberg toe. Jan Stevens ging in op de vogels van Belgisch-Limburg en Johan den Boer en Jos Bonnemayer lieten zien hoe de Plantensociologische werkgroep de kalkvegetaties in het Mergelland onderzoekt. Tevens werd tijdens de Genootschapsdag de Algemene ledenvergadering van het Natuurhistorisch Genootschap gehouden. Tijdens de Genootschapsdag waren er slechts circa 90 bezoekers aanwezig, waarschijnlijk door zorgen om besmettingsgevaar met het coronavirus.

Verder was het Genootschap met een stand aanwezig op de Ecotop Meinweg in Niederkrüchten en andere symposia, zoals de RAVON- en de Floron-dagen in Nijmegen.

7 BELEIDSBEÏNVLOEDING

Het Natuurhistorisch Genootschap wordt regelmatig door zijn leden en achterban op de hoogte gesteld van projecten of situaties waarbij natuurwaarden in het gedrang raken of zijn. Als er wettelijke, veelal planologische, procedures nodig worden geacht worden indieners van zienswijzen steeds op weg geholpen via contacten met de Natuur- en Milieufederatie. In 2022 heeft dit niet tot procedures geleid.

Leden van het Natuurhistorisch Genootschap nemen deel aan diverse overlegorganen en -gremia; onder andere:

Overlegorgaan	Deelname
Beheercommissie Stichting het Limburgs Landschap	Jan Hermans
Bestuur CNME Maastricht	Toon van Baal
Korenwolf commissie	Pierre Grooten
OBN Heuvelland	Jan Hermans
Raad van Toezicht Stichting RAVON	Rob Geraeds
Algemeen en Dagelijks Bestuur Faunabeheereenheid Limburg (mede namens de Dierenbescherming)	Harry Tolkamp
Overleg Groene Organisaties Maastricht	Frank Oelmeijer
Roermonds Natuur- en Milieuoverleg	Noud de Ponti
Natuurrijk Limburg	Ton Lenders

Ten behoeve van wetenschappelijke studies, het schrijven van artikelen en hoofdstukken in boeken of beleidsbeïnvloeding kunnen leden een beroep doen op het waarnemingenarchief van het Genootschap zoals dat via de NatuurBank Limburg en Waarneming.nl in de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) opgeslagen is. Deze informatie kan benut worden in planologische procedures, om positieve invloed op beheer van natuurterreinen uit te oefenen of om artikelen van betrouwbare waarnemingen te voorzien.

8. VOORTGANG PROJECTEN

Project	Voortgang in 2022
Flora van	In 2022 is een belangrijk stap gezet om te komen tot een Flora

Zuid-Limburg	<p>van Zuid-Limburg: namelijk de validatie. Via enkele bijeenkomsten en het gericht benaderen van botanici is een groep van bijna 20 fanatieke validatoren samengesteld, zowel vanuit het NHGL als erbuiten. Na enkele instructiebijeenkomsten zijn die zijn begonnen aan het valideren van alle waarnemingen vanaf 1980 van bijna 300 geselecteerde soorten via waarneming.nl, verspreidingsatlas en het NDFF. Deze stap zal duren tot in mei 2023.</p>
Atlas van landmollusken in Limburg	<p>Het idee om de resultaten van tien jaar onderzoek samen te vatten in een verspreidingsatlas is in 2010 ontstaan. Nu, ruim tien jaar verder, begint de atlas eindelijk concreet te worden. Na een voorspoedige start stagneerde het werk aan de atlas diverse malen om uiteenlopende redenen. Twee jaar geleden werd besloten om de resultaten van de volgende tien jaar onderzoek ook nog op te nemen; de onderzoeksperiode bestrijkt nu twintig jaar.</p> <p>Op dit moment</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn alle soorten beschreven, inclusief de ecologie van elke soort; - zijn alle verspreidingskaarten klaar; - zijn de diagrammen af waarin de belangrijkste biotopen van voorkomen getoond worden; - zijn er teksten die omschrijven wat er bijzonder is aan de Limburgse vondsten en als dat niet mogelijk is – omdat de soorten in heel Nederland algemeen zijn – een andere tekst; - is de literatuurlijst klaar. <p>Een klein aantal teksten wordt nog verbeterd en ook actuele veranderingen in de nomenclatuur worden verwerkt.</p> <p>Wat nog rest is het schrijven van een aantal algemene hoofdstukken of, als ze eerder geschreven zijn, ze (deels) herschrijven. Een punt van zorg zijn de benodigde foto's. De auteurs streven er naar van elke soort een twee- of drietal foto's van het lege huisje te tonen en evenzoveel van het levende, actieve dier. Een aantal van deze foto's zal van derden betrokken moeten worden omdat het fotograferen van zeer kleine slakken(huisjes) gespecialiseerde apparatuur vergt. Kortom, het werk vordert, maar de atlas is nog niet klaar.</p>
Nachtvlinder Monitoring Limburg	<p>In 2022 werd het project voortgezet waarbij nog steeds de nadruk ligt op het genereren van waarnemingen en betrekken van meer waarnemers.</p>
Het Eiland van Weert	<p>In 2022 verscheen dit boek over de natuurgebieden in Weert en Nederweert.</p>
Landschapsbiografie Nationaal Park De Meinweg	<p>In 2022 vergaderde de redactie meermaals over het project landschapsbiografie Nationaal Park De Meinweg. Er zijn diverse schrijvers benaderd om hun medewerking te verlenen.</p>

Dit leidde tot het indienen van diverse teksten door de auteurs die eind 2022 geheel geredigeerd waren.

Natuuronderzoek in de Nationale Parken

De Limburgse Nationale Parken maken een transitieproces door. Dit houdt in dat er binnen een periode van drie jaar (2021-2023) een ambitiesdocument moet worden opgesteld waaruit duidelijk wordt wat de streefdoelen van elk park zijn. Dit proces wordt door het Rijk gefaciliteerd. Naast een aantal verplichte randvoorwaarden die vastgelegd zijn in de zogenaamde 'Standaard voor de gebiedsaanduiding Nationaal Park' kan ieder park zich daarnaast met eigen waarden profileren.

Het Natuurhistorisch Genootschap participeert hierin door voor NP De Meinweg een landschapsbiografie te maken. Voor de Limburgse Nationale Parken Meinweg, Maasduinen en Peelvenen wordt door het NHGL een onderzoekagenda opgesteld waarin met name het natuuronderzoek door vrijwilligers (*citizen science*) wordt gestimuleerd. De coördinatie daarvan ligt bij het NHGL (projectcoördinator: Ton Lenders) en sluit uitstekend aan bij de doelstellingen van onze vereniging.

Al eerder is voor de periode 2021-2024 door de Provincie Limburg aan het NHGL een stimuleringssubsidie voor onderzoek in de bestaande Nationale Parken toegekend in de vorm van een kilometervergoeding voor vrijwilligers. Hier maken meer dan 150 (amateur)onderzoekers gebruik van. Voor de Meinweg zijn 80 onderzoeksdoelen vastgesteld, voor de Maasduinen en de Peelvenen elk 20. Veel van deze kleine en grotere onderzoeksprojecten zijn inmiddels gerealiseerd. De verwachting is dat alle aangegeven doelen eind 2024 bereikt zijn. Met deze exercitie wordt ervaring opgedaan om te komen tot een duurzame onderzoekstructuur.

Parallel daaraan loopt het transitieproces. Wat onderzoek betreft zal de nieuwe onderzoekagenda worden gekenmerkt door continuering van langjarige onderzoeken, meer flexibilisering in de vorm van korte ad hoc projecten, intensievere samenwerking met andere partijen zoals terreinbeheerders, gemeenten en andere belanghebbenden in het buitengebied, meer aansluiting bij de wensen van groene onderwijsinstellingen, intensievere grensoverschrijdende samenwerking, het stimuleren van de vergroting van de biodiversiteit, het in beeld brengen van klimaatinvloeden op flora en fauna en het uitdragen van onderzoeksresultaten in de vorm van symposia (Ecotops, Genootschapsdagen) en publicaties (natuurboeken, Natuurhistorisch Maandblad). Een belangrijk aspect is dat bij ieder Nationaal Park daartoe een permanente overlegstructuur met beheerders en onderzoekers wordt ingericht.

De doelgroep bestaat vooral uit (lokale) vrijwilligers en studenten. Door een focus op bepaalde gebieden of

soort(groep)en mag duurzaamheid en meer betrokkenheid worden verwacht. Daarmee wordt een langjarige samenwerking met alle partijen in de Nationale Parken hopelijk een vanzelfsprekendheid en kunnen alle onderzoekers hun bijdrage leveren aan de instandhouding van bijzondere natuur.

9 FINANCIËN

De totale exploitatiekosten bedroegen in 2022 € 181.188,-. Het boekjaar werd afgesloten met een positief saldo van € 24.719,-. Dit is een optelsom van plussen en minnen, die voor het grootste deel een incidenteel karakter hebben. Hieronder staan enkele blikvangers.

Uitgaven

De grootste kostenpost vormen de druk- en verzendkosten van het Maandblad. Het tekort op druk- en verzendkosten samen was circa € 3.000,-. Dit komt doordat er meer bladzijden zijn gedrukt dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Tegenover deze extra uitgaven stonden niet-begroote incidentele bijdragen voor thematische maandbladen à € 6.500.

De kosten voor huisvesting vielen ca. € 3.500 lager uit dan begroot door een verkeerde inschatting van de inflatie. Daarnaast zijn door het opheffen van Stichting het Groenhuis de facilitaire en internetkosten niet meer inbegrepen in de huisvestingskosten maar apart opgenomen.

De kosten van onze kantoormedewerkers (1,3 fte) waren circa € 9.000 lager dan begroot omdat wederom een deel van de verlofrechtverplichting verviel doordat meer verlofuren zijn opgenomen.

De bestuurskosten zijn hoger uitgevallen (855). Inbegrepen in deze post is zijn afscheidskosten van een gepensioneerd personeelslid en aftredende bestuursleden.

De kosten van studiegroepen/kringen zijn lager uitgevallen, mede door de na-effecten van COVID-19 in de eerste helft van het jaar; er werden nog veel online bijeenkomsten gehouden.

Inkomsten

Een aantal inkomstenposten was hoger dan begroot door onder andere de vrijval van de reserve van Stichting het Groenhuis in verband met de opheffing (circa € 900,-), extra subsidies voor themanummers voor een bedrag van € 6.500,- en een bijdrage van SNL (à € 750,-) als compensatie voor bestede uren van onze bureau manager voor hun activiteiten. Daarnaast zijn meer inkomsten verkregen uit losse boekverkoop (circa € 2.000).

Meer en gedetailleerde informatie is opgenomen in de jaarrekening 2022.

Het Dagelijks Bestuur.

